

Sociologiens humanistiske vending: Stærkere forklaringskraft og dybere samfundsmæssig relevans

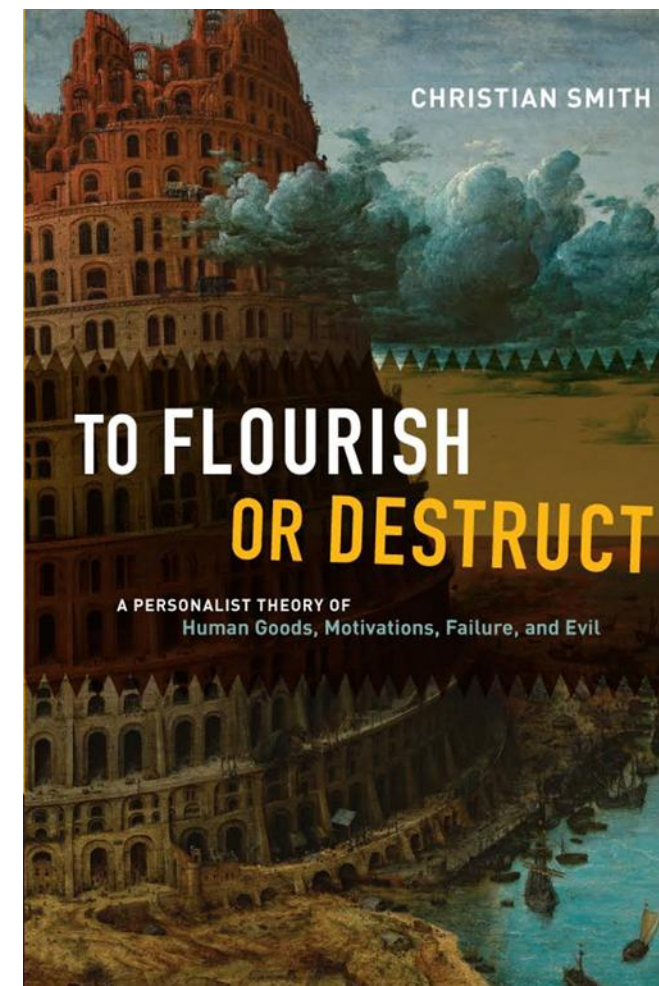
Trivsel er blevet et centralt tema i dag:

- Men folk søger svar hos: psykologi, filosofi, spiritualitet
- Ikke hos sociologien, så vi kan spørge om sociologien har mistet en vigtig forbindelse til menneskers liv?
- Hvorfor siger sociologien så lidt om hvordan vi kan realisere et trivselsfuldt liv?

Sociologis styrke og svaghed

En stærk diagnose af samfundstendenser – med fokus på strukturer, diskurser, rationalitet, systemiske kræfter – fx acceleration jf Rosa.

- Sociologien forklarer: ulighed, magt, problemer, barrierer
- Men spørger sjældent: hvilke typer relationer og institutioner fremme menneskelig trivsel?

Fysisk sikkerhed og velbefindende

Mennesker søger grundlæggende sikkerhed og sundhed som fundament for trivsel og motivation.

Viden og forståelse

Behovet for læring og indsigt driver menneskelig udvikling og mening i livet.

Sammenhængende identitet

En klar og sammenhængende selvforståelse er vigtigt for personlig integritet og motivation.

Måltrettet agens

Evnen til at handle med formål giver mennesker følelse af kontrol og retning.

Moralske fællesskaber

Deltagelse i etiske og værdibaserede fællesskaber styrker social tilhørsforhold.

Sociale relationer og kærlighed

Nære relationer og kærlighed er grundlæggende for emotionel støtte og trivsel.

Seks basale menneskelige goder som motivationsgrundlag

Samfundet som have for menneskelig blomstring

Humanistisk sociologisk skifte

Skiftet fokuserer på, hvad der fremmer menneskelig trivsel fremfor blot samfundets begrænsninger.

Samfund som have-metafor

Samfundet kan være nærende eller hæmmende for menneskelig blomstring, som en have der kan plejes.

Normativ dimension i sociologi

Sociologi erkender at institutioner fremmer enten menneskelig trivsel eller det modsatte.

Styrket forklaringskraft og relevans

At tage menneskers drift mod blomstring alvorligt øger sociologiens forklaringskraft og samfundsmæssige betydning.

Hvad betyder et trivselsparadigme for forskning? Fra klassiske spørgsmål → til nye spørgsmål

Stratifikation

Traditionelt: Hvordan reproduceres ulighed?

Trivselsperspektiv: Hvordan påvirker ulighed menneskers muligheder for fx identitet, agens, kærlighed og tilhørsforhold?

Arbejdsmarked

Traditionelt: Hvordan reguleres og organiseres arbejde?

Trivselsperspektiv: → Under hvilke betingelser understøtter arbejde værdighed, kompetence og mening?

Uddannelse

Traditionelt: Hvordan reproducerer skolen sociale forskelle?

Trivselsperspektiv: Hvornår understøtter skolen elevernes identitet, deltagelse og livsmod?

Velfærd og udsathed

Traditionelt: → Hvilke barrierer og mangler findes?

Trivselsperspektiv: Hvordan begrænser eller muliggør institutioner menneskers stræben efter et godt liv?

Trivsel kræver også noget af individet - Dyder og personligt arbejde

Trivsel er ikke kun et resultat af struktur - men også af menneskers egne handlinger

Realisering af menneskelige goder kræver ofte: tålmodighed, empati, ansvarlighed, mod, vedholdenhed

Eksempel

Kærlighed og relationer kræver sociale vilkår, men også tilgivelse, loyalitet, evne til at lytte

Samlet pointe: Menneskelig trivsel er både socialt muliggjort og personligt kultiveret

EKS: historien om mor Rosa fra DR2 udsendelse: Mor er den værste i verden...

Trivsel som sociologisk kerne - (Smith/Poder – Ravn – Scheff – Sayer)

Smith/Poder (humanistisk sociologi):

- Trivsel = realisering af menneskelige goder
- Samfund fremmer/hæmmer menneskelig blomstring

Ravn (Self determination theory): Trivsel kræver: autonomi, kompetence og samhørighed. De forhold afhænger af rette sociale kontekster

Scheff (sociale bånd): Trivsel opstår i relationer præget af attunement, dvs. balance mellem forbundethed og individualitet

Sayer (normativ sociologi):

- Mennesker er vurderende væsener
- Sociologi må tage alvorligt:
- hvad der betyder noget
- hvad der gør liv gode – værdighed fx.